

Rutin för inkludering av barn eller elev med hörselnedsättning

**Centrala barn- och elevhälsan,
barn- och ungdomsförvaltningen**

Halmstad

Innehåll

Rutin för inkludering av barn/elev med hörselnedsättning.....	1
Rektors ansvar.....	3
Lokala elevhälsoteamets (EHT:s) ansvar:	4
Mentors ansvar:.....	5
Kommunal hörselpedagogs ansvar:	6
Bilaga 1: Anpassningar och stöd till barn/elever med hörselnedsättning	7
Bilaga 2: Hörselhjälpmedel i Halmstads Kommuns förskolor och grundskolor.....	9

Rutinen är fastställd den 11 maj 2020 av Mattias Hoffert, avdelningschef forsknings- och utvecklingsavdelningen.

Rutin för inkludering av barn/elev med hörselnedsättning

För att underlätta för ett barn/en elev med hörselnedsättning i Halmstads kommun, ska denna rutin följas under hela förskole-/skoltiden.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande (*Läroplan för förskolan, Lpfö18*). Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden (*Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11*).

För ett barn/en elev med hörselnedsättning måste många anpassningar göras, så att alla lärmiljöer blir tillgängliga och barnet/eleven kan inkluderas i alla verksamheter. Förskolan och skolan har ett kompensatoriskt uppdrag och måste underlätta för eleven med hörselnedsättning så att svårigheterna undanröjs så långt det är möjligt.

Huvudman och den enskilda skolan är enligt skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2014:958) och barnkonventionen (art 7) skyldiga att erbjuda (extra) anpassningar som svarar för elevers individuella behov.

När elever som till följd av en funktionsnedsättning (hörselnedsättning) har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns, ska (de) ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (Skollagen 3kap 2§).

Enligt Språklagen 9§ har det allmänna ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket.

För information och stöd kontakta Resurscentrum Kärnhusets hörselpedagog.

Rektors ansvar

- När rektor får kännedom om ett barn/en elev med hörselnedsättning, bokas tid för överlämning från tidigare skola/enhet eller Region Hallands Hörselhabilitering och kommunens hörselpedagog.
- Rektor beställer akustikmätningar genom arbetsmiljökonsult och säkerställer att undervisningslokaler och organisation ger förutsättningar för en tillgänglig lärmiljö i alla verksamheter. (*Specialpedagogiska Skolmyndighetens (SPSM) Värderingsverktyg för tillgänglig utbildning, handledning*)
- Vid överlämning från Region Hallands Hörselhabilitering deltar rektor i möte tillsammans med kommunens hörselpedagog, EHT och barnets/elevens pedagoger. Rektor ansvarar för att övriga övergångar genomförs tillsammans med kommunens hörselpedagog.
- När barnet/eleven får personliga hjälpmedel förskrivna, informerar kommunens hörselpedagog om hur de ska användas. Rektor ansvarar för att alla pedagoger alltid använder dessa hjälpmedel, för att inkludera eleven i alla verksamheter. Rektor ansvarar för att utrustningen följer eleven och återlämnas vid flytt eller efter grundskolans slut. (*Bilaga 2*)
- Barn med hörselnedsättning i förskolan har rätt till teckenspråk. Rektor ansvarar för att personalen får utbildning av kommunens teckenspråkspedagog.
- Elev med hörselnedsättning i grundsärskolan har rätt till teckenspråk. Rektor ansvarar för att personalen får utbildning av kommunens teckenspråkspedagog.
- Om utredning för särskilt stöd genomförs, ska en behovsbeskrivning utifrån elevens hörselnedsättning begäras från kommunens hörselpedagog.
- Avlämnande förskola/skola har ansvar för att övergång mellan enheter sker enligt *Lpfö18, kap 2.5* respektive *Lgr11, kap 2.5*. Vid byte av mentor, arbetslag och/eller skola ansvarar överlämnande rektor för att i god tid meddela kommunens hörselpedagog, så att förberedelse för tillgänglig lärmiljö kan genomföras i den mottagande enheten.

Lokala elevhälsoteamets (EHT:s) ansvar

- Delta i överlämningsmöten vid övergångar och informationsmöten kring elever med ny diagnos. Personalen får då information om hörselnedsättningen, dess konsekvenser och tips på anpassningar. (*Bilaga 1*)
- Tillsammans med mentor vidarebefordra information om anpassningar till all berörd personal, även Fritidshemmet i förekommande fall.
- EHT ansvarar för att i samverkan med vårdnadshavare och tillsammans med hörselpedagog genomföra kontinuerliga uppföljningar.
- Delta i överlämning vid byte av mentor, arbetslag och/eller till annan förskola/skola.

Mentors ansvar

- Delta i överlämningsmöte med Regions Hallands Hörselhabilitering eller kommunens hörselpedagog.
- Delta i informationsmöten med EHT och övriga pedagoger. Personalen får information om hörselnedsättningen, dess konsekvenser och tips på anpassningar. (*Bilaga 1*)
- Mentor ansvarar för att informationen om anpassningarna vidarebefordras till all berörd personal, även Fritidshemmet i förekommande fall. (*Bilaga 1*)
- Mentor samverkar med vårdnadshavare och utvärderar regelbundet anpassningarna tillsammans med elev och övrig personal. Vid behov kontaktas kommunens hörselpedagog.
- Om barnet/eleven får kompletterande hjälpmedel förskrivna, ska de alltid användas för att inkludera eleven i alla verksamheter. Mentor har kontakt med kommunens hörselpedagog för regelbunden uppdatering och service. Utrustningen följer eleven och återlämnas till BUF efter grundskolans slut eller vid flytt från Halmstads kommun.
- Om ett barn/en elev (med hörselnedsättning) riskerar att inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen eller mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska barnet/eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar (3§, 5 kap Skollagen). Då ska även kommunens hörselpedagog kontaktas, för tips på ytterligare anpassningar.
- Dokumentation i *Unikum*. Anpassningar som görs för att överbrygga hörselnedsättningen ska noteras, så att dessa säkert följer eleven till alla undervisande lärare och till ny skola/enhet vid övergångar genom hela skoltiden.

Kommunal hörselpedagogs ansvar

- Delta i överlämningsmöte med Regions Hallands Hörselhabilitering och under barnets/elevens hela skoltid samverka med Region Hallands Hörselhabilitering.
- Förmedla information om barnets/elevens hörselnedsättning från Region Hallands Hörselhabilitering till förskolans/skolans personal.
- Informera personalen i förskolan/skolan om förändringar kring hörseln och barnets/elevens intervention.
- Informera personalen om hörselnedsättningens konsekvenser.
- Initiera akustikmätningar och tillrättlägganden för att göra de fysiska lärmiljöerna tillgängliga för barnet/eleven med hörselnedsättning.
- Ge personalen förslag på anpassningar, så att barnet/eleven med hörselnedsättning inkluderas i förskolans/skolans alla verksamheter.
- Informera personalen om barnets/elevens personliga hjälpmedel och hur de fungerar.
- Vid behov förskriva kompletterande hörseltekniska hjälpmedel och informera personalen om hur de ska användas.
- Kartlägga och ge tips på intensifierade anpassningar och/eller stöd, om barnet/eleven med hörselnedsättning riskerar att inte uppnå läroplanernas mål eller kunskapskrav.
- Delta i överlämningar från förskola till förskoleklass, förskoleklass till grundskola och grundskola till gymnasium samt vid andra byten mellan enheter.

Bilaga 1: Anpassningar och stöd till barn/elever med hörselnedsättning

Lokalen

Måste vara väl ljud- och ljusanpassad. Det är rektors ansvar att säkerställa en tillgänglig lärmiljö tillsammans med arbetsmiljökonsult. Använd gärna SPSM:s checklista.

Ljudmiljön

Undvik bakgrundsmusik och andra onödiga ljud.

Ljuset

Ljuset bör falla på dig som talar. Tänk på att visa hela ditt ansikte. Undvik ”mysbelysning”.

Placering

Barnet/eleven bör sitta så att hen kan se ditt och alla andras ansikten i samling och under lektioner. Tänk också på hur ljuset faller i lokalen, så att barnet/eleven inte får motljus.

Ansiktet mot barnet/eleven

Kom ihåg att alltid titta på barnet/eleven, när du talar till hen.

Visa vem som talar

Underlätta för barnet/eleven genom att visa på vem som pratar.

Repetera

Repetera det du har sagt. Repetera med samma ord och säg det igen.

Pausa

Gör ofta korta pauser när du pratar, så att barnen/eleverna hinner uppfatta vad du sagt.

Förklara

Förklara ord och begrepp med andra ord.

Hjälpmedel

Hjälp barnet/eleven att använda sina hjälpmedel. Det är ditt ansvar att övriga hörseltekniska hjälpmedel alltid används. Anteckningsstöd ska ges till de äldre eleverna, eftersom det är omöjligt att samtidigt anteckna, lyssna och titta på den som talar.

Visuellt stöd

Använd bildstöd och annan tydliggörande pedagogik. Handalfabetet underlättar för alla elevers läs- och skrivinlärning. Ytterligare tecken kan vara ett gott stöd för barnet/eleven med hörsel-nedsättning. Teckenspråk är en rättighet i förskolan och grundsärskolan.

Sociala sammanhang

Hjälp barnet/eleven att höra, förstå och delta i sociala aktiviteter.

Återhämtning

Låt barnet/eleven få tillfälle att vila i tyst miljö efter aktiviteter i ansträngande sammanhang, till exempel raster eller i bullriga miljöer som matsal och idrottshall.

Uppmärksamma:

- Svårigheter att utveckla språkljud (uttal) och lära sig läsa
- Litet ordförråd och svag hörförståelse
- Svårigheter att uppfatta distinktioner, förvärvad språklig sårbarhet
- Långsam skrivutveckling (stavning) och försenad berättarförmåga
- Symptomatiska besvär (mellanstadiet)
- Social isolering (högstadiet)

Bilaga 2: Hörselhjälpmedel i Halmstads Kommuns förskolor och grundskolor

Hörapparater

Tillhör barnet/eleven och är hens personliga hjälpmedel.

Service, reparationer och uppdateringar utförs av Region Hallands Hörselhabilitering och ombesörjes av vårdnadshavare. Batteribyten görs av vårdnadshavare. Vårdnadshavare ska alltid informeras, om hörapparaten krånglar eller om barnet/eleven inte använder hörapparaten.

Hörapparaten ska alltid följa barnet/eleven.

Hörseltekniskt grundsystem

Tillhör Region Hallands Hörselhabilitering och betraktas som barnets/elevens personliga hjälpmedel (lärmikrofoner, eventuellt headset, mottagare/halsslinga, mediakopplare och adapter). De är oftast märkta med en färgad klisterlapp på baksidan.

Service, reparationer och uppdateringar utförs av Region Hallands Hörselhabilitering och ombesörjes av vårdnadshavare. Lämnas till vårdnadshavare, när något inte fungerar.

Grundsystemet ska följa barnet/eleven på skollov och även vid helger, om vårdnadshavare så önskar.

Kompletterande hörselteknisk utrustning

Tillhör BUF (elevmikrofoner, bordsställ, laddställ och laddningssladdar). Service, reparationer och uppdateringar ombesörjes av förskolan/skolan.

Utrustningen förvaras alltid i skolan och ska aldrig lämnas med barnet/eleven. Det återlämnas till Kärnhuset, BUF efter årskurs 9 eller om barnet/eleven flyttar från Halmstads kommun. Vid skolbyte upprättas nytt avtal.